

Uitgemergeld

Leverbot aanleiding voor extreme vermagering koeien

Tijdens een bedrijfsbezoek vroeg een vleesveehouder me even te kijken naar een koppel magere blonde d'Aquitainekoeien. Hij had de dieren enkele weken daarvoor van een bedrijf gekocht, maar ze bleven mager en hadden een dorre vacht.

De veehouder kocht regelmatig kleine tot middelgrote koppels koeien aan om af te mesten. Om ziekte-insleep zo veel mogelijk te voorkomen, werkt het bedrijf met een aankoopprotocol. Aangekochte dieren komen normaal via een protocol van wassen, scheren, ontwormen, ontschurften en ibr-vaccinatie op de afmeststal. De eerste weken krijgen de dieren een rustig rantsoen, om na enkele weken langzaam over te schakelen op het afmestrantsoen.

Hier ging het om een specifiek koppelprobleem. Ondanks goed ruwvoer had-

den de zes dieren een ingevallen pens en maakten ze een slome indruk. Ze hadden geen koorts en ook geen diarree. Rectaal onderzoek leverde geen aanvullende informatie. De dieren hadden lange tijd in een natuurgebied gelopen, verder wist de veehouder niets van de voorgeschiedenis af.

Om iets gerichter te kunnen adviseren, heb ik bloed getapt. Bloedonderzoek wees uit dat er bij sommige van de zes dieren sprake was van leverschade. Een leverbeschadiging door leverabcessen, door jakobskruiskruid of door leverbot behoorde tot enkele van de meest voor de hand liggende oorzaken van deze chronische aandoening. De dieren bleken positief op leverbot in het mest- en het bloedonderzoek.

Niels Groot Nibbelink, vakdierenarts rund

De encyclopedie **Cachexie**

sprake van cachexie of uitgemergeldheid in geval van een extreme vermagering van het dier. Het rund is geheel uitgeput en heeft geen enkele lichaamsreserve. Meestal is het dier zo verzwakt dat de prognose of volledige genezing voorzichtig moet worden gesteld, zeker bij beschadiging van een belangrijk orgaan zoals de lever.

Bij runderen zijn er enkele welbekende infectieuze oorzaken van vermagering, namelijk chronische maag-darmwormbesmetting, para-tbc, salmonella, bvd en coccidiose. Deze aandoenin-

gen gaan vaak gepaard met ernstige diarree. Het dier raakt belangrijke voedingsstoffen kwijt via de mest. Zeker als er weinig ruwvoeraanbod is in bepaalde natuurgebieden of als er hooi of voordroogkuil is gewonnen met een grote hoeveelheid jakobskruiskruid, behoort een leveraandoening door vergiftiging met dit onkruid tot de niet-infectieuze oorzaken van vermageren.

Individuele dieren met inwendige abcessen zullen eveneens langzaam wegwijnen. Te denken valt aan leverabcessen (na pensverzuring), longabcessen (overblijfselen van een niet goed genezen longontsteking) of hartzakontsteking (meestal in combinatie met scherp in).

Soms reageren dieren goed op een antibioticabe-

handeling, maar vallen ze in verloop van tijd weer terug, met langzaam vermageren als gevolg. Dieren die ondanks een voldoende ruwvoervoorziening en een goede behandeling tegen maag-darmwormen toch vermageren of conditieverlies en een lang, ruw haarkleed vertonen, zijn verdacht van een leverbotbesmetting.

Uit onderzoek blijkt leverbot (*Fasciola hepatica*) op de meeste bedrijven in Vlaanderen en Nederland aanwezig, variërend van zeer zwaar tot zeer licht besmet. In Nederland kent men de jaarlijkse leverbotprognose, zodat iedere veehouder in overleg met zijn dierenarts kan beoordelen of er al dan niet preventief moet worden behandeld.

Heeft u vragen of wilt u meer informatie over dit onderwerp?

Raadpleeg uw dierenarts